Tizedik évfolyam. 250 szám. Kolozsvár, hétfő, október 28. 1889.

SZERKESZTŐI IRODA:
Balmagyar utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ »ELLENZÉK« ELŐFIZETÉSI DIJA:
Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép utcza 32. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ☐ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Uzsorás állam.

Az italmérési regálé megváltás fölötti tárgyalás folyamán nem egyszer hangsulyozta az ellenzék, mennyire igazságtalan dolog egy kalap alá fogni a magánosok kezén levő italmérési jogositványokat azokkal, melyek törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városok kezén, vagy oly községek birtokában vannak, melyeknek fejlődési képessége szemmel látható.

Sokszorosan ki lőn mutatva, hogy mig a regále értéke a magánbirtokosok kezén évről-évre csökken és enyészik s nehány év mulva teljesen elértéktelenedik, — annak tehát megváltás fejében mai értékét adni meg, ha ma még nem is egészen ajándékozás, de oly átkozottul rossz üzlet, melyet még egy fényes pénzügyi helyzetben levő állam is csak az esetben engedhetne meg magának, ha volna elegendő pénze még egyes polgárainak dotálására is.

Egészen más a helyzet a városokban, ahol az italmérési regále jövedelmének folytonos és következetes emelkedése, mint maguk a városok fejlődésének természetes következése, évek során keresztül kimutatható, melyeknél e szerint biztosra vehetni, hogy ez az emelkedés tovább is fog tartani s a regále jövedelme nehány év mulva kétszerese, sőt háromszorosa lehet.

Az ilyeneknek is csak a mai értékét adni meg, nem egyéb tehát, mint a városi községek jogtalan megrövidítése.

Nemzeti életünknek mindinkább a városok lesznek legerősebb tényezőivé; hogy mint a fokozottabb müvelődés, nagyobb értelmiség, minden gazdasági és kulturai tényező s már a lakósság nagyobb számából is szükségszerüleg folyó elevenebb és mozgalmasabb élet gyüjtőpontjai kiváló mértékben érdemlik meg az állami gondozást s őket fejlődési eszközeikben megzsibbasztani, jövedelmeikben kárositani annyi, mint nemcsak ellenök, hanem az egész nemzeti fejlődés természetes folyamata ellen véteni, ami egy országos kormánynak nem lehet föladata.

Hiába való minden argumentáczió s a bizonyitó adatoknak egész tengere. Az állam kincstárának, ha egyfelől a a magánosoknak ajándékozni akart, az az ajándéknak valót csak kellett valahonnan vennie. S előre volt látható, hogy a tervbe vett eljárással a városoktól megváltandó érték többletére számit, amelyből a magánosoknál mutatkozható deficzitet esetleg födözze s még magának is megmaradjon valamelyes haszon.

A javaslat tehát a városi községek minden kérelmezése és tiltakozása daczára törvénynyé lett s az ellenzéknek nemcsak az nem sikerült, — ami pedig a legigazságosabb és leghelyesebb lett volna — hogy a városok hagyassanak meg regale-jogaik birtokában, hanem azt se birta leküzdeni, hogy a városok italmérési jogának értékemelkedést mutató tendenczája a megváltás kulcsának megállapitásánál törvényhozásilag részesüljön figyelemben.

A megváltás folyamatban van, az italmérési jog fölbecsülve. S alig van az országban város, mely ne panaszkodnék, hogy a fölbecsülés nemcsak hogy az italmérési jog fejlődési képességét nem veszi figyelembe, hanem annak még mai tényleges értékét sem állapitja meg s a törvényben megállapitott levonásokon tul is mindenféle furfangokhoz nyul, csakhogy a megváltási összeget mennél alacsonyabbra állapithassa meg.

Természetes, hogy az italmérési jogot az állam maga nem gyakorolhatja, kinevezett magyar királyi csapszék- és korcsma hivatalnokokat nem alkalmazhat, a jogot tehát haszonbérbe kell kiadni s a bérbevétellel elsősorban a városokat kinálja meg.

Mi volna természetesebb, mint az, hogy a kincstárr a haszonbér fejében a várostól azt az összeget követelné, a melyet az italmérési jógért általa fizetett megváltási tőke rendes kamatja kitesz.

Igy hozná ezt magával az igazság és méltányosság. Rövidsége nem lenne az államnak. mert hiszen nem kapna kevesebb haszonbért, mint amennyi jövedelmet a megváltásért fizetett tőke kamatja hozna. A városok sem károsodnának, mert ha az állam olcsón váltotta meg regálejokat, ők viszont haszonbérben fizetnének keveset.

De még az ellen sem lehetne tenni kifogást, ha az állam tisztességes polgári hasznot kötne ki a maga számára s valamivel többet kapna a városok által fizetett haszonbérből, a megváltási tőke kamatánál. Azonban mi történik?

Eklatáns példa erre épen Kolozsvár városa, a melynek a pénzügyi kormány szintén kiadta a regale bérletet három esztendőre, s a mint rebesgetik ezért a bérletért a város évi 120 ezer forintot fog fizetni, mig ezzel szemben az állam ugyanezen regalék megváltása fejében adandó kártalanitási tőke évi kamatja czimén alig ad 65 ezer frtot, nyer tehát az állam Kolozsvár város regaleján csak e három évi bérletleti idő alatt kerek **165 ezer forintot**, a mi az állam által befektetett tőkének épen **95 százaléka**

No ha ez nem a legszemérmetlenebb **uzsora**, akkor uzsora ügylet egyáltalán nem is fordul elő ezen a czudar planétán.

És ha ez nem **élősködés** a városokon, akkor a kormány e nemü gazdálkodása a megtestesült igazságosság a legtisztességesebb jóakarat.

Még megérjük, hogy a kormány ezen szemrehányásokkal szemben majd azzal fog védekezni, hogy nem ő, hanem a városok a bünösök, mért liczitálnak a regale bérletre és miért nyujtanak segédkezet uzsora ügyeletekhez.

A milyen igazságos és jóakaró a Tisza kormány a regalemegváltással tönkretett városokkal szemben, még megérjük, hogy az uzsora vádját is rájuk háritja a mellett, hogy lelketlenül kizsebeli őket.

No ha ez sem eléggé ázsiai állapot, akkor joggal felkiálthatunk:

Boldog Ázsia!

Politikai hirek.

A közigazgatási bíróság felállitásáról szóló törvényjavaslat ujabb hir szerint a jövő év januar havában fog beterjesztetni a képviselőházban. E javaslatban föl lesznek véve azok az illetékességi kérdések is melyek a most tárgyalt közmunka és közuti törvényjavaslatban bent foglaltatnak.

Gladstone Törökországról. A hires angol államférfi a napokban nagy feltünést keltett beszédet tartott melyben többek között azt állitá, hogy Törökország állandó gyenge kormánya folytonos veszedelme a békének, Sokan azt hiszik, hogy Gladstone a külpolitika mezején akar megküzdeni a Salisbury-kormánynyal, mások ugy vélik, hogy Gladstone Törökországnak a hármas szövetséghez való csatlakozását akarja meghiusitani. Akármelyik eset álljon Gladstonenak alig van kilátása a sikerre. Londoni diplomáczia körökben ugy vannak informálva, hogy a német politika egyáltalán nem köti össze politikai czélokkal a német császár konstantinápolyi utját s azt is tudják Londonban, hogy az érdekelt államoknak egyáltalán nem tervök Törökországot a hármas szövetséghez füzni. A középeurópai hatalmakra Törökország bevonása a szövetségbe nagy felelősséget róna. Ha Törökország saját érdekei megóvása szempontjából megőrzi a cselekvés szabadságát, ez egyaránt megnyugtatja a hármas szövetség hatalmait és Angliát.

Udvari hivatalok és méltóságok. Félhivatalos kelyről a legfőbb udvari hivatalok és méltóságok elnevezése tárgyában beállott változtatásokról következőket irják: Már több év óta birják a legfelsőbb udvartartás főbb hivatalai a következő elnevezést; Ő császári és királyi apostoli felsége . . . hivatala. Csak a Bécsben állandóan működő alantasabb udvari hivatalokat nevezik császári-királyiaknak A legfelsőbb udvari hivatalok és méltóságok megnevezése tárgyában tehát nem forog fenn semmiféle indok valamely ujitásra. A legmagasabb udvari hivatalokat nem szabad összetévezteni a magyar zászlós urak udvari méltóságával. A zászlós urak — mint ilyenek a törvény értelmében a főrendiház tagjai — nem végzik ama teendőket, melyekkel az udvari hivatalok főnökei meg vannak bizva. Ők csakis magyar méltóságok, mig az udvartartás legmagasabb hivatalai ő felsége közös osztrák-magyar udvari hivatalai. A valóságos belső titkos tanácsosok, továbbá a kamarások és az asztalnokok czime azonban — mely eddig hivatalosan »császári királyi« volt — változtatásra szorul oly értelemben, hogy azok császári és királyi megnevezést kapjanak, a mit értesülésünk szerint tényleg el is rendeltek már. Ez ügyben azonban a legfelsőbb elhatározás nyilvánosságrahozatala alig ha következik.

Balázsfalvi Emke iskola.

A nagyenyedi „Közérdek“ tegnapi számából átvesszük azon beszédet, melylyel Szabó Sámuel gondnoksági elnök oktober 20-ikán, a balázsfalvi uj iskolát megnyitotta: olyan eszméket és elveket fejteget, melyek megérdemlik, hogy szélesb körben terjesztessenek. Igy hangzik:

Valahányszor összegyültök ketten-hárman az én nevemben: éh is veletek leszek, mondá a keresztyén vallás alapitója.

És én hiszem, hogy ez órában köztünk is jelen van s isten megáldja a munkát, melyhez kezdettünk!

* * *

Kettős ünnepre gyültünk t. közönség! Egyik családi, másik nemzeti ünnep.

— Hallom az aggodó várakozás hangjait, mely hetek óta naponként ujra ébredt, e város és vidék lakóinak ajkain: megnyilnak-e már e termek ajtai gyermekeink befogadására?

És hallom a gyermekek ártatlan csevegését, kik rendre hordják haza az uj hireket: elkészült az iskola, megérkeztek a padok, eljött a tanitó, itt van a tanitóné is! Jőnek a vendégek! s kiderül a szülők felleges homloka.

Mint a méhkas: méhe nélkül,
Mint a mező: virág nélkül.
Mint az erdő: madár nélkül;
Olyan a ház gyermek nélkül.

Sok aggodalom, de egyszersmind folyton megujuló remények és öröm forrásai ők. — Az örökké ifju kedély, mely a gyermek szavaiban, tetteiben, bánatában, örömében nyilatkozik: átszáll észrevétlenül környezetére is. Gyermekeik jelenlétében jobbaknak érzik magukat a szülők; törekesznek átültetni fogékony lelkeikbe azt a mi ő bennök a legjobb. Lassanként középpontjává válnak kicsinyeink a házikörnek, melyben születtek és élnek.

Méltán hiszem és vallom tehát, hogy e hely, hol sokak gyermekei közös családként fognak egyesülni, féltékenyen őrzött szemefénye leend a szülőknek. Méltán hirdetem, hogy e nap, a mi családi ünnepünk.

* * *

De egyszersmind nemzeti ünnep is ez t. közönség! Azt az egész nemzetet értem, mely Szent István koronájának árnyékában, apostoli királyunk kormánya alatt a Kárpátok lejtőin s a négy folyam árjaitól öntözött téreken lakik: nyelv és felekezeti különbség nélkül.

A magyar faj ezer év óta lakja e földet; államot alapitott itt, nevéről nevezte el s szive vérével védte meg, egyedül állván ellenségei között.

»Mint népek czeánján, hullámtól vert sziget!«

Azért tartja ma is a hazaszerző nép, oly szilárdul kezében a kormányt, mert érzi, hogy ő félti legjobban azt a hajót, mely mindnyájunk összes kincseit hordozza.

S a mit vérrel szerzett és védett, nem tartotta magának: megosztotta azt a szabadságot hiven, a haza minden fiával; nem kivánna tőlük egyebet, minthogy a közös haza földjét velünk egyaránt szeressék, törvényeit egyformán tiszteljék.

Tudhatják ezt legjobban, épen e városban, melynek határán a Küküllő a »szabadság mezejét« mossa, hogy az a szabadság, a mit idegentől vártunk és nyertünk: mindig csak közös szolgaság volt; e földet igazán szabaddá: a nép tulajdonává, nemzetiségi különbség nélkül, mi: az államalkotó magyar nép tettük. Méltán várhattunk és érdemlünk mindnyájoktól testvéri bizalmat, elismerést, rokonszenvet!

— Mindnyájunk nemzeti ünnepének azért mondom t. közönség e napot, mert e helyen uj csarnokot nyitunk a müveltségnek. Itt a romlatlan gyermeki értelem megtanulja ismerni az igazat; a gyermeki szív megtanulja szeretni a szépet, jót. Mentől müveltebbekké tesszük pedig államunk polgárait: annál szeretőbb testvérei lesznek egymásnak, — mert felismerik, megbecsülik azt a mi egymásban jó s a szeretet elnézővé teszi őket egymás gyengeségei iránt.

* * *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1889. Október 28.

„Rózsa, bimbó.“

(Elbeszélés.)

Gyarmathy Zsigánétól.

(Folytatás.)

IV.

Hiába, ninesen más menekvés, nincsen! Az imádott leány, a kit feleségül akart venni, elárulta, s egy paraszt legény kezet emelt rá. Ezzel a tudattal nem lehet tovább élni. Tudja, hogy szülőit lesujtja ez a csapás, pedig milyen kár egy megbukott fiuért busulni!.. megbukása, a regények, s ez az esemény mind összefüggéssel van egymáshoz, mint a láncszem. Ott a legelső szem annak a finom, mivelt asszonynak a gunyolódása a vidékiek ripőksége és betü-iszonya felett; jól emlékszik, hogy legelőbb ezen gunyolódás vezette a kölcsön-könyvtárhoz, a honnan egy husz kötetes Ponson regénnyel tért vissza a kollegiumba... Mindenféle gondolatok gyors egymásutánba tolultak agyára; de szivében csak egy hang szólt: szegény édes anyám! Azon meleg édes szeretet, melylyel édes anyja elárasztotta születetese óta mind, mind összetolult most szivében: Szegény édes anyám! Hiában, még is meg kell lenni! Annyit megcseleksezik, hogy ugy végzi, mintha véletlen lett volna... akkor talán még sem lesz a szülőknak olyan fájdalmas. Egyszer növendékkorában állát a puskacsőre tette s czipője orrával a ravaszon babrált, a puska elsült, s a golyó fülét horzsolta, édes anyja azóta mindég az ilyen szerencsétlenségtől félti őt... hát miért ne lehetne e félelmet előérzetté szentelni?

A kert fái között aranyfénnyel tört át a reggeli napsugár; az ifju összerezzent s önkéntelenül sohajtotta: — már? Aztán felkapta puskáját, jól megvizsgálta, vállára vetette s gyorsan ment az ajtóig, ott megállott: a mint visszatekintett gyermekkori szobájára, s a nyitott ablakon ki az árnyas kertre szemében a végelvállásnak végtelen bánatos, megkapó kifejezése tükröződött. Fejét elforditotta és határozottan nyitotta ki az ajtót. A harangok vasárnapi templomozásra szoltak. — No hát kisérjetek ki siromig! gondolta ábrándozásra hajló kedélyével és csendes léptekkel ment végig a tornáczon a kiszögelő »ámbitus«-ig.

— Jó reggelt fiam! hangzott ekkor az édes anyja szava és ugyanakkor a kövéres puha kéz végig simitotta arczát:

— Mi baja van az én kis fiamnak, hogy olyan halovány? De hát ugyan mire való most ez a puska a vasárnapi templom előtt?

— Vadászni menni templomozás előtt! Ugyan mit gondolsz édes fiam? Leakasztotta a fegyvert, megsimogatta szőke haját, megcsókolta halovány homlokát, aztán karjába fűzte karját. Megindultak. A korhadt lépcsőn kissé megcsuklott a nehézkes asszony bokája:

— Lásd kedves jó fiam, ha most nincsen a te erős karod, orromra bukom! Nem is győzök hálát adni az én jó istenemnek, hogy ilyen támaszt adott mellénk öregségünkre. Melegen szoritotta magához fia karját. A fiu elszibbadva, összezavarodó gondolatokkal vezette tovább anyját. Tudott, értett mindent és mégis ugy érezte, mintha az, a ki ott lépdel anyja mellett, nem ő lenne. Különös! Hát akkor ő, az igazi ő hol van? Vajjon nem őrült-e meg? Vajjon nem csak egy rögeszme az, a miről folyton gondol, az, hogy őt egyszer egy paraszt legény a vizbe dobta? Nem, még nem őrült, de ez a tudat fogja őrültté tenni! Egy ilyen eset után mit is keres ő még az emberek között? Neki azóta már ott kellene lenni a nagy ismeretlenben, a honnan nincsen visszatérés... ott...

Az édes anya karja, puhán, melegen tapad karjára és végtelen szeretet melege szól hangjából, a mint tovább beszél:

— Itt ezen a kis pallón siklottál le egyszer Ödön, alig kaptalak ölembe, már jött az áradat, most is megborzogat az a gondolat, hogy mi történhetett volna! Most is hallom néha álmomban, a mint ingóharsogással hömpölyög az árviz s érzem, hogy az én kedves kicsi fiam ott pihen a karjaim között... Milyen szerencsétlenség is történhetett volna akkor édes jó fiam! Kétszer forogtál nagy veszedelembe; tudod mikor éppen ma tiz éve elsült a puskád s megsebezte füledet? Csak a harmadik ne jöjjön Ödön! Nem is fog jönni, mert nem akarja az Ur két szegény öreg ember végmegsemmisülését.... mi is lenne belőlünk nálad nélkül... nem, nem jó erre még csak gondolni is! És még is mindig csak erre gondolt.

— Tudod Ödön, már a többi gyermek elvesztése is borzasztó volt, hát aztán, ha az utolsót, az egyetlent érné valami veszedelem.

Az egyetlen fiu összerezzent:

Édes anyám, miért gondol éppen ma ezekre?

— Azt igazán magam sem tudom fiam... bizonyosan, hogy ma tiz éve történt az a véletlen eset a puskával.... az éjjel is többször felrettentem e miatt...

— Még sirtál is anyjuk — szólt közbe az öreg Bántelky a mint utólérve őket a fia mellé lépett.

— A sirós pedig örömöt jelent.

— És megis van az örömöm Simon, ebben az én jó fiamban. Erre az öreg urnak valami jutott eszébe:

— Nyakam rá feleség, hogy ma a templomban lesz Nagy Arthurné a leányával... Ödön hányszor voltál megérkezésed óta Nagyéknál?

— Nem hallod fiam, téged kérdez édes apád. Ödönt kellemetlenül érintette ez a kérdés s kissé ingerülten dobta oda:

— Nem tudom!

— Persze, persze, hogy nem tudod! Igy már jól van. Beléptek az Isten házába. A gyülekezet tiszteletadó felállással fogadta hajdani földes urait. Felemelkedett kisse Nagy Arthurné is, hogy helyet adjon Bántelkynénak, aztán Ödönre tekintett; a mit látott az megkapta szivét: Szegény fiu, milyen halovány, dult az arcza! Hát igy szivére vette azt a dolgot?... igaz, hogy a fia két évvel volt fiatalabb, de azért már rég végzett volna, hanem ennek mind a vidék az oka és nem ez a szőke haju szép fiu... itt csak gyomrot tömik s a főt és szivet üresen hagyják! De hát illik-e igy vádaskodni az Istenházában? gondolta, s ismét csak a végtelen szeretet kifejezése sugárzott tekintetéből a mint tovább szemlélte fia játszó társát. De már a leány tekintetében nincsen irgalom, a mint felvetve szép fejét elitélő komolysággal tekint az ifjura, mintha csak ezt mondaná: Nem szégyelted férfi létedre megbukni? Jó hogy az ifju még nem vette őt észre, — a mint szét tekintett első pillantása Borira esett, szemeik találkoztak; a leány arcza vidám pajzánságot sugárzott, mint mikor valaki egy jó tréfát követ el. Az ifju fellázadt: ez már rettenetes! Hát ennek a leánynak nincsen szive, nincsen semmi erkölcsi érzéke, hogy igy tekint rá? És ő ezt közönséges teremtést akarta egy egész életre magához füzni azt a ki egy ilyen borzasztó dolgot csak tréfának tart? A leány egy lopott vidám tekintetet vetett a legények kara, felé, aztán lesütötte szemét szemérmesen a mint az a templomba illik. Ödön is a karra nézett: ott állott egy délczeg legény hegykén, arczán egy kihivó mosoly játszott a mint Borira tekintett. Az ifju még halványabb lett és ugy érezte, hogy leszédül az ülésből.

Ila ujból rátekintett, de most már szelid részvéttel, mint egy jó testvér, a ki megérti, hogy mi fáj a másiknak — legalább azt hitte, mintha értené, pedig ekkor még távol járt attól. Szegény Ödön, milyen halovány!

Igy hát átérzi szégyenét annak a mulasztásnak... de hogyan is lehet egy férfinek a tanulásban megbukni? Ezt ő nem tudja nem birja megérteni... Ejh! csak nem fogja vádolni azt a szenvedő arczu szegény fiut! Most már tudja hogy miért kerülte őket ... kár volt, igazán kár volt! És bájos tekintete olyan békitő, barátságos kifejezéssel tapadt az ifjura — miközben a zsoltári ének lágyan hullámzott a kis templom boltivei között — hogy az ifju egy parányi enyhületet érzett. Aztán félve emelte tekintetét a leány anyjára: az okos tanult Helén nénire: mint elitélheti az most őt, pedig csak annyit tud hogy rosz tanuló, hanyag volt, de hátha majd megtudja a nagyobb gyalázatát?... Annyi szeretet, annyi bátoritás sugárzott az özvegy asszony szemeiből, hogy az ifju egy perczre feledte a nagyobb gyalázatot, s az élethez való ösztönszerü ragaszkodással ho-

Ti ifju tanitók! hozzátok fordulok. — Előljáróitok várakozással a szülők bizalommal tekintenek rátok! Ezt kell megérdemelnetök. Nekem őszülő pályatársatoknak ki egész életét neveléssel töltė és ki el meri mondani magáról, hogy soha egy óráig sem unt reá a gyermekekre s most is épen ugy szereti őket mint pályája kezdetén — elhihetitek, ha mondom, hogy a tanitói pálya szép hivatás, melyért érdemes az életet végig küzdeni. De csak ugy, ha vonzalomból léptetek rá s ha kötelességtöket teljesititek. Bő jutalmotok lesz érte növendékeitek őszinte szeretete.

Egy példát haljatok tőlem:

— Tul az atlanti oczeán hullámain 100 évvel ezelőtt egy uj világrész született. Óriási léptekkel haladott előre, napjainkban mármár felül multa az ósmüveltségü Európát s talán nemsokára ő lesz vezérévé az emberiségnek. Hatvan milliónyi nemzet alakult ott, a világ minden részéből beköltözött vegyes népekből, kik nem vágynak vissza elhagyott fajrokonaik után s a közös haza nagyságán együtt fáradnak, együtt örülnek.

Elhigyjétek: — nem annyira a tudomány tette éjszak-Ámerikát oly nagygyá, mint fiainak józan esze, kitartó munkássága és szilárd akarat ereje.

Nagy tanuság fekszik benne ránk nézve. Ne csupán könyvbeli irott tudományt taniksatok növendékeiteknek, hanem az élet számára növeljétek őket. Fejtsétek ki korán a gyermek figyelő, összevető, itélő tehetségét, hogy gyorsan, biztosan feltudja ismerni az igazat és jót s kitudja választani a hamis és rosz közül. — Fejtsétek mindenek felett jellemét, hogy rendületlenül álljon és megálljon az élet harczaiban és kisértetei közt.

A nemzet erejét: egyes tagjai jellem erejének összege teszi. Betöltöttétek hivatástokat, ha tanitványaitokban ezt növelitek.

A mint kötelességtöket teljesititek, ugy áld meg az Isten. Szerencsét kivánok uj pályátokra!

* * *

Gondnoki kar! gondjaitokra bizzuk és nektek adjuk át ezt a namzeti kincset. A ti buzgoságtoktól függ sok részben iskolánk virágzása.

Balázsfalva városa! ki Erdély legnagyobb fejedelmétől, Bethlen Gábortól nyeréd városi emeltetésedet: fogadd többi messze fénylő tanintézeteid mellé szivesen ezt a most gyujtott kis mécset. Őrizd és ápold hü szeretettel!

Alsófehérmegyei Emke választmány! ki székvárosodban őrzöd a nagy fejedelem legnagyobb alkotását; a sokat szenvedett, annyi oktalan és esztelen támadásnak kitett Bethlen-kollegiumot, — ki ez uj intézet létrejöttének első és legbuzgóbb apostola valál: támogasd ezután is oly kitartással, minővel létrejövetelét elősegitéd.

Nagyságos Tanfelügyelő! légy tolmácsa köszönetünknek a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur előtt, ki hálára kötelező szivessége, — egyik tanitó fizetésének átvállalása által lehetővé tette, hogy a balázsfalvi uj iskola, ily kétszerezett erővel kezdhesse pályafutását.

Közlekedésügyi miniszter ő nagyméltósága, ki elküldte hozzánk a kolozsvári vasuti üzletvezetőség főnökének személyében, képviselőjét, ezuttal is többszörös hálára kötelezett minket. Igéretét birjuk, hogy a vidéken szétszortan lakó iskola-köteleseket dijmentesen fogja időnként ide és hazaszállittatni.

* * *

Végre legyen szabad magunkról, a tulajdonosokról, az Emke központi választmányának nevében nehány szót szólanom. Mint a társadalom hivatott képviselőinek: nekünk jutott azon fontos szerep, hogy kiegyenlitsük és elenyésztessük azon félreértéseket, melyek nemzetünk különböző nyelvü fiai közt még sok helyt s itt köztünk is uralkodnak.

Erős hitem, hogy ezen félreértéseket lassankint elfogja enyésztetni az idő; el, — nem annyira a szavak, mint a tények, a mostanihoz hasonló alkotások befolyása által, — melyben a hazafi és keresztyéni kötelességek oly szépen egyesülnek: (Máté XVIII.)

1. Hozzámenének a tanitványok Jézushoz mondván: Kicsoda nagyobb a mennyeknek országában?

2. Hozzáhiván pedig egy gyermeket, állatá azt ő közikben.

3. És monda: Bizony mondom nektek, ha olyanok nem lesztek mint e gyermekek, semmiképen nem mentek bé a mennyeknek országába.

4. Valaki azért megalázza magát, mint ez a gyermek: az a ki legnagyobb, a mennyeknek országában.

5. És valaki befogad egy ilyen gyermeket az en nevemben: engemet fogad bé!

Elmondám!

A T. házból.

Budapest, okt. 27.

Irányi vádinditványa.

A ház szombati ülésének különös érdekességet kölcsönzött Irányi Dánielnek báró Fejérváry honvédelmi miniszter vád alá helyezése tárgyában beadott inditványa.

A karzatok megteltek, különösen hölgyközönséggel, a képviselők is sokkal nagyobb számban jöttek el, mint az előző napokon. Mikor Dárdai Sándor jelentette a háznak hogy az inditványkönyvbe be van irva a vádinditvány Fejérvári b. ellen, a függetlenségi párt élénk helyeslésekkel vette azt tudomásul.

A honvédelmi miniszter már ekkor elfoglalta a helyét és mosolyogva nézett Madarász Józsefre, a ki mint jegyző felolvasta a vádiratot. Szalay Imre oda kiáltotta Fejérvári bárónak: »Latour is nevetett!«

A miniszter székében hátradőlve hallgatta végig a vádirat felolvasását. A függetlenségi párton meg-megujult a zajos helyeslés, a kormánypárt tartózkodott minden tetszés vagy nem-tetszésnyilatkozattól.

Mikor az elnök kihirdette, hogy az inditvány megokolása november 6-ra tüzetik ki, Fejérvári br. székéről fölkelve igy szólott: »Addig tehát szabadlábon maradok«, a mi természetesen derültséget keltett.

Tisza tréfásan intett Fejérvárinak, hogy bajos lesz őt megvédelmezni és a kormánypárti képviselők egymásután siettek biztositani a honvédelmi minisztert jóakaratukról. (Azt már hisszük.)

Közutak és vámok.

A közutakról és vámokról szóló javaslat egyes szakaszai fölött is érdekes vita folyt. A 23. szakasznál Gaál Jenő (pécskai szólalt fel Gulner határozati javaslata mellett. Miután Papp Elek egy módositást adott be, felszólalt Bezerédj Viktor előadó, kérve a beadott javaslatok és módositványok elvetését.

Ezzel a vita be volt fejezve és most Baross miniszter is felszólalt. Támadja Gulner határozati javaslatát és számadatokkal igyekszik kimutatni, hogy a javaslat a közép-osztályokra oly aránytalan terheket róna a minőkkel nem szabad azokat megterhelni. Gulner élesen válaszolt és arra utalt, hogy a miniszter számadásai sem csalhatatlanok, mert hisz pl. Fogarasmegyéről oly adatokat állitott össze »melyek a matematika legegyszerübb szabályai szerint sem hozhatók ki« Tiltakozik az ellen, a mit a miniszter neki imputál, hogy ő képtelenségek elfogadására akarja a házat birni.

E megjegyzésre Baross idegesen ugrott fel és kijelentette, hogy »ha képtelenségről van szó, ez csak a Gulner inditványában lehet.« A baloldalról zajos ellentmondás hangzott fel, a többség elvetette Gulner javaslatát és ezzel az incidens elintézettnek látszott.

A következő 24. szakasznál azonban ujra személyes éle támadt a vitának. Zay Adolf szemére hányta a miniszternek, hogy számadatait mindig csak a vita bezárása után terjeszti a ház elé, a mikor a képviselők már nem reflektálhatnak szokra. Pedig Gulner csattanósan bebizonyitotta, hogy a miniszter számadásai nem csalhatatlanok.

Baross kijelenti — s ez az ellenzéken derültséget keltett — hogy »nem szabad bántani más valakit, ha az embernek nincs igaza.« Azután folytatva az érzékenykedést, a miatt panaszkodott, hogy Gulner föllépése nem volt sem igazságos, sem méltányos.

Apponyi Albert gróf figyelmezteti a minisztert, hogy számitásaiban egy kardinális hiba van, mire Baross azzal válaszolt, hogy az ellenzék számadatai tévesek.

Horánszky Nándor utal arra, hogy ha az ellenzék téved, ez csak onnan van, mert a miniszter által készitett kimutatás sommás természetü. »Ez sem igaz« kiáltá oda Baross, mire Horánszky tiltakozott az ellen, hogy a miniszter ily igazságtalan és kihivó szavakkal éljen, mert egy miniszternek minden körülmények között meg kell óvni higgadtságát és komolyságát.

Baross beismeri, hogy heves természetü, de az ellenzéknek nincs joga őt higgadtságra inteni. Ezzel a meglehetősen kinos incidens be volt fejezve és a szakasz változatlanul fogadtatott el.

Igen érdekes vita keletkezett a 25. szakasznál is, mely a napszámosok megterheltetéséről szól.

Boros Béni inditványt adott be, mely az összes napszámosokra kiterjeszti a teherviselést: ezzel szemben Linder György azt inditványozta, hogy a napszámosok mentessenek fel a közmunkateher alól.

Gaál Jenő után Beöthy Ákos szólalt fel Linder inditványa mellett. Mig egész Európában — mondá — arra törekednek, hogy a szegények terhén könnyitsenek, a javaslatban épp az ellenkező tendencia nyilvánul. Ez szégyenfolt lenne törvényhozásunkon.

György Endre a mellett szólalt fel, hogy a napszámosokat nem kell felszabaditani a teherviselés alól. E felszólalás után Kaas Ivor b. kelt védelmére a munkásosztálynak, melytől a liberális Magyarország minden politikai jogot megtagad, de annál több terhet ró rá. S ezt teszik azon demokraták, a kik szocziális tanulmányokkal foglalkozva, elvben talán nem ellenségei az általános szavazatjognak, de a gyakorlatban azt nem sürgetik, hanem a terhek nagyobbitását szivesen megszavazzák.

Ajánlja Linder inditványát elfogadásra. Horváth Gyula a javaslat mellett szólalt fel.

Ezután a vita másnap délelőtt 10 órára halasztatott.

Fejérvári bevádolva.

Irányi Dániel által, a ház szombati ülésén Fejérváry báró vádalá helyezése tárgyában beterjesztett inditvány igy hangzik:

Tekintve, hogy a honvédség szervezéséről szóló 1868-iki XLI. t. cz. 18. §-a szerint a honvédség zászlója, ő felsége nevének jelvényei mellett, az ország szineit és a magyar állam czimerét viseli;

tekintve, hogy a törvény ezen világos és kivételt nem engedő rendelete ellenére az 1887. és 1888-ban a honvédség számára kiadott szolgálati szabályzat II. része a 2. §-nak 21. pontja a magasabb parancsnokok lakásait (táborozáskor) fekete-sárga zászlókkal rendeli megjelöltetni, hogy annak következtében a közelebb mult időben a hadgyakorlatok alkalmával a parancsnokok szállásain több helyütt ily zászlók valóban voltak is kitüzve, holott előbb, az 1875-ki szabályzat értelmében, mely egyszerüen zászlókat emlitett a törvény világos szavainál fogva azok szinét nem tartván szükségesnek meghatározni — mindig nemzeti szinü zászlók használtassanak;

tekintve továbbá, hogy a t. honvédelmi miniszter ur e tárgyban hozzá intézett interpellácziómra e hó 21-én adott válaszában fekete-sárga zászlónak ilyetén használatát mindamellett törvényszerünek vitatta s igy azt, ugy látszik, ezután is fentartani kivánja;

tekintve, hogy e szerint az 1868. XLI tcz.-nek nem csak az ujabb szolgálati szabályzat kiadása által való megsértése kétséget nem szenved, hanem a sérelem folytatása is várható; és végre

tekintve, hogy az 1848. III. t.-cz. 23. szakaszának a) pontja értelmében »a miniszterek feleletre vonathatnak minden oly tettért, vagy rendeletért, mely ország függetlenségét, az alkotmány biztositékait, a fennálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot, vagy a tulajdon szentségét sérti általuk s hivatalos minőségükben követtetik el, vagy adatik ki:

inditványozom:

Határozza el a t. képviselőház, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ur az idézett 1868. XLI-dik törvény megsértéséért az 1848. t.-cz. 32. §-sa értelmében vád alá helyeztessék s méltóztassék »a vádpörnek a főrendiház előtt leendő viteléreé az utóbbi idézett t. cz. 34. §-ához képest biztosokat küldeni. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Irányi Dániel, Polónyi Géza, Madarász Jenő, Hermann Ottó, Gulácsy Gyula, Horváth Ádám, Kun Miklós, Papp Elek, Ilyés Bálint, Szalay Károly, Madarász József, Zboray Béla, Vécsei Endre, Almássy Sándor, Majthényi Ádám Szalay Imre, Detrich, Péter, Petrich Ferencz, Jeszenszky Ferencz, Hentaller Lajos, Gencsy Albert, Farkas Balázs, Farkas Imre, Thaly Kálmán, Abrányi Emil, Komjáthy Béla, Kürthy Sándor, dr. Tóth Ernő, Olay Lajos, dr. Szadovszki József, Helfy Ignácz, Kiss Albert, Simonfay János.

Mozdul a vármegye.

Torda, okt. 27.

A közelgő törvényhatósági tisztujitások megyénk vezérférfiait is a küzdtérre szólitották, s azok a kik a közéletet és annak felvirágoztatását szivükön hordják, örömmel tekintenek a bekövetkező küzdelem elé.

Nem egyéni avagy pártszenvedély az, a mi megyénk intelligentiáját lelkesiti és vezérli, hanem közérdek és azon vágy, hogy ezen talán utolsó választással, a megyei autonomia oly emléket örökitsen meg magának, mely emlék büszkén hirdesse azt az utókor előtt, mint ezredéves alkotmányunk védbástyáját.

Köz- és politikai életünk iránt érdeklődők az általános letárgiáról panaszkodnak, szemökre lobbantják a vidéki vezérférfiaknak az apáthiát, melylyel a viszonyok fejlődése iránt viseltetnek.

És ime most már, majdnem az utolsó órában megmozdul egy férfi, kitüzi a jelszó zászlajára, tömegestől csoportosulnak körül azok is, kik a közélettől a viszonyokkal való elégületlenségök következtében magokat eddig távol tartották.

Betegh Sándor mező-szengyeli nagybirtokos ragadta kezébe a zászlót, az irányadó körök által már régebben táplált népszerü eszmét megvalósitandó, e hó 29-re értekezletet hivott egybe Maros-Ludas nagyközségébe, mely értekezlet czélja a közelgő megyei tisztujitást illetőleg, mindenek előtt a megye érdekét s a közjót tartva szem előtt, egyértelmü megállapodásra jutni.

Régi óhaj nálunk, hogy a megyei közigazgatás vezetését egy flatal, munka és tetterős férfi kezében lássuk, ki ugy a megyénkben elfoglalt társadalmi és vagyoni helyzeténél fogva, mint eddigi közpályáján tanusitott szorgalma és képzettsége alapján, alkalmas legyen a közigazgatás élén megőrizni a megye és annak közönsége érdekeit, akkor s midőn a megyei autonomiát — éppen sma kritikus időben — midőn a kormány azt a mult emlékeinek tárházába készül elhelyezni.

Ilyen férfiunak tartjuk mi és igen sokan a vármegyében Sándor János torda-aranyosmegyei főispáni titkárt, kinek jelöltsége, habár még nem nyilvános, de mégis általános óhajtás, s a kik meg fognak e hó 29-én Maros-Ludason Betegh Sándor zászlója alatt jelenni, egy szóval egy akaratlal kiáltják: Éljen Sándor János Torda-Aranyosmegye alispán jelöltje!

Győzzön a közjó által vezérelt igazság!

Tordai.

Brassói levél.

— Székely Mózes ünnepély. Emke-ügy. —

Brassó, okt. 27.

Az Emke brassómegyei fiókegylete ma tartotta közgyülését, mely egyike volt a legnépesebbeknek, mert azon 120 tag jelent meg valamint nagyszámu hallgatóság.

A közgyülés megkezdése előtt folyt le Székely Mózes emlékére, a Nagy István-féle »Európa« nevü szálloda nagytermében elhe-

---

mályos sejtelme támadt, hogy ott a megmentés számára. Helén néni nem fordul el tőle . . . annak meg is tudná mondani hogy mi történt vele . . . Nem! azt senkinek sem mondhatja meg soha! . . . Az ének csendes akkordokban halt el, a pap a szószékre lépett s a szent ige meghallgatására felállott a gyülekezett. Mit? Hát a kis Ila már nagy leány? hiszen éppen olyan magas mint Helén néni de hát ő erre sohasem gondolt.

A szószékről hangzik az ige: »szerelmes fiam az én tudományomról el ne feledkezzél, de az én parancsolataimat megőrizze a te elméd. Mert napoknak hosszu voltát és sok esztendős életet békességgel egyetembe hoznak néked.« Az egyházi beszéd az alapigéből kifolyólag a fiatal ember kötelességeit rajzolta és az ifju egészen bele merült a tartalmas beszéd józan igazságába. Kijövе a templomból Helén az ifju vállára tette kezét:

— Hát az én kis fiam igy megtudott feledkezni? Ha ma sem jő hozzánk mi fogjuk felkeresni, ez aztán megszégyeniti egy kissé! Ila is oda nyujtotta kezét s szelid bátoritó tekintetével felnézett rá:

— Én is várom Ődön.

(Folyt. köv.)

Egy asszony küzdelme.

„Dóra" szerzőjétől.

Az »Ellenzék« számára forditotta: **Amica.**

XLVII.

(Folytatás.) (78.)

— Kellett hogy valamit gyanitson, — mondá Adél.

— Félek hogy igen; bizonyosan feltette magában hogy az előtte elhallgatott titkot fel fogja fedezni. Tettének nem lehetett más oka. Mi beszéltünk néha kegyedről, nem gyakran, mert az én kedvesem annyira szeretett engem, hogy kegyed iránt nem volt eléggé igazságos, és ő nem volt hajlandó kegyedet szeretni, de azért néha emlegettük; és én emlékezem, hogy arra kértem, hogy olvassa el a kegyed leveleit.

— Arra kérte? Ez magyarázza a rejtélyt, mert világosan emlékezem, hogy valamelyikben a végrendelet titkáról tettem emlitést.

Allan megütődve nézett fel reá.

— Én arról megfeledkeztem — mondá, — midőn a levelet átadtam, de azok oly érdekes részletekkel voltak tele Waltonról, hogy azt gondoltam, hogy örömét fogja bennük találni, és megtanulja ezt a helyet ösmerni és szeretni ha olvas róla.

Adél nem adta jelét, hogy e szavak menyire fájtak. Ő egykor azt remélte hogy Allan azért szereti azokat a leveleket mert ő irta.

— Ugy kellett lenni — mondá Allan. — Kétségtelen, hogy olvasás közben reá akadt e szóra — a »végrendelet titka« — és ő annak az értelmét megtudni határozta el magát.

És ekkor egymásra néztek — az a férfi, ki előtt a becsület az élet feltétele volt, és az a leány ki a becsületet még az életnek is elibe tette s tekintették a Margarita elitélése volt.

— Nagyon sajnálom — mormogá Allan. Szegény angyalom! — Nem lehetett magánál midőn ezt tervelte.

— Én is sajnálom — mondá egy tiszta lágy hang. Sajnálom, kogy ily esztelenül cselekedett.

— Terveket szőni ármánykodni és csalni nem volt méltó hozzá — mondá Lord Ryleston — és nem hasonlitott hozzá. — Csak azt tudom képzelni, hogy iránt való nagy szerelme vezette félre és győzte le aggályait,

És ekkor Adél ismételte előtte azt a beszélgetésüket midőn Margarita azt vitatta hogy a czél meg szentesiti az eszközöket. — Lord Ryleston kinos figyelemmel hallgatta.

— Adél — mondá — először szolitva őt a kereszt nevén — megprobálja-e szeretni a feleségemet?

Ekkor az Adél természetének minden nemessége és nagylelkűsége felszinre jött. Szép arczát komoly de gyöngéd mosolylyal emelte fel feléje.

— Ugy fogom szeretni, mint ha édes testvérem volna válaszolá.

Lord Ryleston hálásan szoritotta meg a kezeit.

XLVIII.

Lord Ryleston rögtön sürgönyözött Beale ur után; s midőn a csudálkozó ügyvéd megérkezett mindent elmondott neki.

— Ön nem hibáztathat engem, mondá az ügyvéd. Én a Cameron kisasszony érdekében működtem, és szentül hittem, hogy helyesen cselekedtem.

— Félek, hogy halálba kergette nőmet, mondá Lord Ryleston.

És ekkor a gazdasszony után küldött.

— Az az ártatlan asszony a kit maga gyanusitott, az az ártatlan asszony a kit üldözött és a világba kergetett, az én feleségem volt, mondá, az én feleségem volt, ismétlé, és urnője e háznak s mindennek a mi benne van.

— Uram, viszonzá a rettenhetetlen öreg asszony, ön a hibás a miért nem tudatta a világgal, hogy Avenel kisasszony az ön felesége.

És Lord Ryleston elég őszinte volt e szavak igazságát beösmerni.

Beale ur végig hallgatta a Margarita igazolását.

— Lord Ryleston, mondá, különös, de Layston urnak volt erről némi sejtelme. Nagyon sajnálom; mindent megteszek amit tehetek, hogy hibámat helyre hozzam. Nagyon természetesnek találom, hogy az ön felesége látni kivánta a végrendeletet; de az ő saját lelki nyugalmára nézve szerencsétlenség volt, hogy arra vonatkozólag valamit felfedezzen.

Lord Ryleston azt kivánta tőle, hogy az egész háziszemélyzettel tudassák az igazságot.

— A legkissebb árnyfoltnak sem szabad az ő nevén maradni, mondá. Hadd tudja meg az egész világ, hogy ő az én feleségem, hogy a végrendeletnek egy titkát én hallgattam el előlte, és ő azt megtudni jött ide; tudassák velük, hogy ő a végrendelet elolvasásáért nyitotta ki a vasszekrényt, és hogy azért nem igazolta magát ne hogy engemet hibáztassanak.

És igy Margarita teljesen igazolva lett, s a helyett hogy bünösnek tartsák — hősnőnek tekintették. Ekkor eszükbe jutott ritka szépsége s kellemes modora; ekkor elmondták, hogy igazi lady volt, és hogy ők mindig meg voltak arról győződve. Számtalan kedves tulajdonságra emlékeztek vissza, csakhogy akkor midőn már késő volt.

De hol lehetett? Ez volt az első kérdés amit jó hire helyreállitása után egymáshoz intéztek; és egyik sem tudott reá válaszolni. Azon pillanattól kezdve, midőn a Layston ur házából hidegen szenvtelenül, mint egy kővé vált asszony elment, soha sem látta és nem hallott róla senki.

Cameron kisasszony kerestette és tudakozódott utánna, de hasztalanul; és most az első dolog volt lady Rylestont megtalálni. Azonban ezt könnyebb volt mondani, mint megtenni; de a férje soha sem nyugodott s lankadatlanul kereste.

Amint a napok eredménytelenül multak, lord Ryleston csüggedni kezdett.

— A legrosszabbtól félek, — mondá egy napon az ügyvédnek, — ha élne és egészséges volna, ugy ő nem mulasztotta volna el, hogy utolsó levelemért a londoni posta hivatalba menjen vagy küldjön. Szivemet féleleme tölti el. A vasuti állomásoknál; a szomszédságban levő falvakban és városokban tudakozódtak, de semmi hirt sem kaptak. Lord Ryleston nagy jutalmakat igért minden tudósitásért, de eredménytelenül. Ő nem maradt Walton udvarban, Beale urral a vendéglőben volt szállva; de bár merre ment, bár hol időzött — feleségéről nem tudott hirt hallani.

Egy kellemetlen hideg napon a szálloda főpinczérje beszélni kivánt lord Rylestonnal. Abba a szobába ment hol Allan Beale urral beszélgetett.

— Ugy hallom, hogy a gróf ma azt a ladyt keresi ki szeptember vége felé Walton udvarból eltávozott? — mondá.

— Igen válaszolá lord Ryleston s arcza kipirult! és gazdag emberré teszem azt a ki róla hirt tud mondani

— Van nekem egy testvérem, egy özvegy asszony, ő egy Nettlebank nevü kis majorban lakik 15 mértföldnyire innét — a magányos kis majorház a Nettlebank völgynek egy félreeső helyén áll.

— És aztán? — kérdé lord Ryleston feszült figyelemmel — beszéljen gyorsan.

— Gróf ur, szeptember vége felé valamelyik napon a testvérem két kis gyermekét ki ment játszani s futkározás közben egy fa tövében a földön fekve egy ladyt találtak. Arczczal volt a földre borulva, és először azt gondolták, hogy meg van halva. — Oda hivták az anyjukat s a testvérem midőn ezt ment felemelte a földről s vizet adott neki inni. — Midőn a lady felocsudott, a testvérem Meadoros Mari, elvitte őtet a saját lakásába. Gróf ur a lady nagyon betegnek látszott. Azt mondta a testvéremnek:

— »Nagy bajban vagyok, és nagyon lekötelezne ha megengedné, hogy nehány hétig itt maradjak.«

(Folyt köv.)

lyezett emlékkő leleplezése, a mely alkalommal Végh Mátyás ur lendületes költeményének szerző által történt elszavalása után Koós Ferencz tanfelügyelő tartotta a történelmi adatokban bővelkedő emlékbeszédet.

A szavalat és emlékbeszéd zajos tetszéssel fogadtatott és kisértetett és miután a jelenvolt nők az emléktábla leleplezése után eltávoztak, kezdődött az Emke tulajdonképeni közgyülése, melynek lefolyása a következő volt.

Elnök Koós Ferencz megnyitó beszéde után jegyző Szterényi József a mult közgyülés jegyzőkönyvét olvasta fel, mely hitelesittetett.

Ezután Szterényi József a lefolyt évről jelentését olvasta fel, melyhez főesperes Moor Gyula kért szót, ki is a jelen voltak folytonos helyeslései között behatóan kifejtvén és indokolván, hogy Brassó város magyarságának Szterényi József irányában további bizalma nem lehetvén, inditványozza, hogy jelentése tudomásul ne vétessék és hogy Szterényinek bizalmatlanság szavaztassék.

Ezen a jelenvoltak folytonos tetszésnyilvánitása által kisért inditvány előterjesztése után Nagy Gyula erdőfelügyelőnek és Szterényi Józsefnek az inditvány ellen — a jelenvoltak zajos ellenzése daczára elmondott védbeszéde után Weisz Ignácz a vita bezárását és a Moór inditványa fölött titkos szavazást inditványozván, elnök első sorban felhivta a jelenvoltakat, hogy a kik a Moór Gyula inditványát ellenzik kézfelemeléssel szavazzanak, mire 12 tag a jelenvoltak közül kezeit felemelvén a nagy többség Moór inditványát elfogadván ezen eredmény következtében Koós Ferencz elnök és Szterényi József jegyző tisztségükről azonnal lemondván, eltávoztak, a közgyülést magára hagyván. Ezután Nagy István korelnök és legidősb választmányi tag elnöklete alatt a közgyülés folytattatott a jegyzőségre Hajdu Hugót kértefel.

A tárgyalás további folyamán dr. Weisz Ignácz inditványára alelnöknek dr. Vajna Gábor, első jegyzőnek Kilyéni Endre és ellenőrnek Ágoston Lajos egyhangulag kikiáltatott.

Ezzel a napi rend letárgyalva lévén a gyülés véget ért.

. . . án.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 28.

— **Uj redoutte** épitésének a terve merült fel illetékes körökben. Még pedig ezuttal nemcsak puszta óhajtás, hanem komoly gyakorlati terv. Az Emké-nek ugyanis tekintélyes pénzerő áll rendelkezésére, melyet ingatlan birtokba akarna fektetni. Miutsem egy vidéki birtokot vásároljon az egyesület, olyan falusi birtokot, melynek jövedelmezőségét a piacz és időjárás esélyei nagyon is kétségessé teszik, hajlandó volna a szükséges tőkét a város rendelkezésére bocsátni, hogy abból egy a kor követelményeknek megfelelő diszes redoutte épittessék egy nagyobb tánczteremmel, aztán egy kissebb hangversenyteremmel, mellékhelyiségekkel és egy kellő kényelemmel berendezett szállodával, amilyen ugy sincs még Kolozsvártt. Egy ilyen alkotás biztosan behajtaná az öt-hat százalékot, de természetesen csak ugy, ha a vállalatot a város is támogatná. Ez a támogatás pedig főkép abban nyerne kifejezést, hogy a város a maga ócska, rozzant redoutteját odahagyná és nem csinálna versenyt az uj redouttenak s ha az uj redoutte számára bizonyos, kivételes kedvezményeket nyujtana. A régi redoutte épületet a város aztán igen czélszerüen felhasználhatná azon hivatalai elhelyezésére, melyek most bérházakban vannak (adóhivatal, árvaszék, községi biróság) és a Városnál nincs elegendő helyiség (rendőrség.) E kombinatio mellett a városi pénztárt semmi kiadás nem terhelné. az Emke jól elhelyezné disponibilis pénzét, a város pedig egy diszes uj alkotással szépülne. És Kolozsvárt, az Emke bölcsőjét és székhelyét szépiteni, szintén kulturegyleti feladat.

— **Kolozsvár adósságai.** Kolozsvárnak tudvalevőleg több, kisebb-nagyobb adóssága van, részint egyes városi alapoktól, részint egyes pénzintézetektől. Ezek az adósságok sulyosak, amennyiben azok rövid lejáratnak és 6-7 százalék kamatot kell érettök fizetni, holott a Magyar Jelzálog-Hitelbank 5 és fél százalékkal 50 évi törlesztésre ad a városnak minden jelzálog biztositék nélkül kölcsön. Ezért a városi képviselőtestület már elvileg el is határozta, hogy kérdéses adósságok konvertáltassanak s a tanács utasittatott megfelelő javaslat tételére. A converzió kérdésében már a legközelebbi közgyülésnek előterjesztés fog tétetni s a javasolt pénzügyi művelettel a városi pénztár terhe évenkint néhány ezer frttal meg fog könnyebbülni.

— **Dr. Concha Győző** egyetemi tanár elnöklete alatt tartotta tegnap délben első ülését a tavasszal rendezendő képkiállitás bizottsága. Az ülés kimondá, hogy az esetleges deficzitet 10—10 frtig garantirozók névsora oly közbecsülésben álló tisztelt férfiak aláirását tartalmazza, hogy szinte sértésnek lehetne tekinteni, hogy azon okból mert akkori garantirozásuk az idei képkiállitásra szólott, most ujból aláirassák nevöket. Hisz azon férfiak elő akarták segitni azon kulturális czélt, hogy itt képkiállitás legyen. A czél most is ugyanaz. De máskülönben is az öszszes kiadás a Telepi K. szakértő előterjesztése szerint legfennebb 800 frtra megy. Nohát ez összeg emberi számitások szerint biztosan bejött. Söt legnagyobb valószinüséggel annál több is. Ép ez eshetőségre is számitva kimondá az ülés, — hogy a megmaradt összegből kép fog vásároltatni, — a mely a garantirozó ivet aláirt egyének közt fog kisorsoltatni. Melegen üdvözölhetjük e határozatot, mert egyfelől méltányos, hogy a garantirozók egyuttal esetleg előnyben részesittessenek. Másfelől pedig a képkiállitás egyik fontos feladata az is, hogy a képvásárlás előmozdittassék. Elnök felolvassa azon átirat tervezetet, a mely a képzőművészeti egyesület igazgatóságának küldetik, — azt az ülés tetszéssel fogadta el. Ez átiratban elnök egy igen fontos dolgot penditett meg, t. i. hogy megkérendő volna a kormány, hogy miként az Francziaországban szokásos — az országos képtár részére vásárlandó képek — mielőtt végleg rendeltetési helyökre tétetnének, engedtessenek át a vidéki kiállitások számára. Ez egy igen kitünő idea, a mely a művészi oldalon kivül, méltányos is, mert illő, hogy a közköltségen vásárolt képekben azon közönség is gyönyörködhessék, a mely a fővárost nem látogathatja. Ez inditványból is látszik, hogy a kolozsvári képkiállitást rendező bizottság dr. Conchában megkapta azt a férfiut, a kire szüksége volt. Felemlitendő még, hogy felvettetett azon kérdés, ha valjon nem lenne-e czélszerü, ha a bizottság e képkiállitással egyidejüleg és kapcsolatosan azonban természetesen külön helyiségben, — erdélyi művészi becscsel biró képeket is kiállitana. Azonban e tárgyban határozatot az ülés ez alkalommal még nem hozott. Az ülés, melyen a jegyzői tisztet Matskási Pál vitte, 1 és fél órai tanácskozás után az elnök éltetésével oszlott el.

— **A katonai lakbérek** kipuhatolása és a következő öt évre leendő megállapitása czéljából alakitott vegyes (polgári és katonai bizottság ma d. e. tartotta első ülését a városháznál, melyen polgári részről Albach Géza kir. tanácsos, polgármester mint elnök, Salamon Antal tanácsos mint szakelőadó, Páll Gyula pénzügyigazgatósági titkár mint a kincstár képviselője, dr. Esterházy Sándor mint jegyző; katonai részről pedig Grosz Lajos hadbiztos-százados Snarics és Thalmayer századosok vettek részt.

— **Alapitvány.** Gróf Bethlen Gáborné szül. gróf Bethlen Leopoldine, e minden szépért és jóért melegen érdeklődő uri hölgy, ki jótékony czélokra már annyit áldozott a siketnémák intézetének tegnap Mező-Panitról, a hol jelenleg tartózkodik 100 frtot küldött. Az intézet felügyelő bizottsága a nemes grófnénak nagylelkü adományáért köszönetét nyilvánitja.

— **Tüzoltók gyakorlata.** Menetgyakorlatot tartott tegnap d. u. az önk. t. e. A gyakorlatban 110 önkéntes tüzoltó vett részt. A gyakorlat szinhelye a külközép utczai katonai gyakorlótér volt, hova Polcz Rezső főparancsnok vezette ki, a zenekarral kivonult tüzoltó századot. A szakasz, osztály gyakorlatok után sikerült század gyakorlatokat s felvonulásokat vezényelt dr. Balogh Vendel másod osztály parancsnok. E menetgyakorlat előtt a városi fizetéses tüzoltóknak volt nyilv. vizsgája a gyors kivonulásból s a leugrásból, mely utóbbi gyakorlatnál szép leugrást tett a városi tüzoltók mellett néhány önkéntes a harmadik emeletről is. November 10-én vasárnap délután zárgyakorlatot tart az egylet valamely középületen mely után a télen át csak elméleti előadások lesznek a tanácsház termében.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Balogh Vendel kolozsvári ügyvédjelölt, ki mint az athletikai klub és a tüzoltó egylet tagja kiváló ügybuzgalmat fejt ki, a mvásárhelyi királyi táblánál a napokban tette le szép sikerrel az ügyvédi vizsgálatot. A tehetséges ifju ügyvédnek e sikerhez sok ismerőse kiván szerencsét.

— **Önképzőköri ülés.** A kolozsvári egyetemi körnek tegnapi önképzőköri gyülése szép eredménnyel folyt le. A gyülésen dr. Hegedüs István egyetemi tanár is megjelent. A tárgysorozatban volt 4 szavalat, 1 felolvasás és 1 birálat. A jegyzőkönyv hitelesitése után Demeter István b. h. szavalt Vörösmarty »Maróth bán«-jából egy részletet. Azután Hegyi József b. h. Kovács Dezsőnek »De profundis«, cz. rajzát birálatában érdemkönyvbe való felvételre ajánlotta, mit a kör egyhangulag elfogadott. Majd Székely Ödön b. h. szavalta »a honvéd özvegyét« Aranytól szép sikerrel. Tompa Camilló jh. Szász Károly »Salamon«-ját szavalta helyes felfogással. Oberschall Pál jh. egy csinos novellát olvasott fel »Első szerelmem« czim alatt. Végül Schiller: »Tell Vilmosának« bécsi jelenetét előadta Hegyi József b. h. érzés és nagy hatással. A gyülés sürü éljenzések és tapsokban adott tetszésének kifejezést s a szavallatot kitünő fokozatra érdemesitette. A gyülést a megtartandó matinéera vonatkozó interpellatiók és inditványok zárták be.

— **Eljegyzés.** Vojth Miklós kolozsvári kereskedő a Tamási és Vojth czég társtagja tegnap tartotta eljegyzését Tamási Mari kisasszonnyal Tamási Bogdán ismert kolozsvári kereskedő kedves leányával.

— **A Kun Kocsárd gróf által** tervelt székelytelepités — mint a »Hunyad« irja — akadályokba ütközvén, e helyet gróf Kun István inditványára a megyei közgyülés földmivelési iskola alapitását fogja kérni.

— **Templomszentelés.** Marosludason a napokban szentelte fel Szász Gerő kolozsvári esperes, az ottani ev. ref. egyház diszes templomát.

101 éves asszony halt meg a napokban Maros-Bogáton. A mathusalemi kort ért vénasszony unokái és dédunokái száma meghaladja az 50-et.

— **Vonat kisiklás.** Közelebbről a M.-Vásárhelyről indult vonat Csapó-Radnót mellet egy bivalat elgázolt. Egy kocsi kisiklott, de nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— **Halálozás.** Alsócsernátoni Molnár Mihály köztiszteletben álló megyei bizottsági tag folyó hó 24-én 71 éves korában elhunyt Marosvásárhelyen.

— **A piskihidi honvédemlék** leleplezési ünnepélyének a rendező bizottság által megállapitott sorrendje következő: Délelőtt 9—10 óráig istenitisztelet a piskii róm. kath, templomban. Istenitisztelet után együttes kivonulás a tornatérről a honvédemlékhez, hol a Déva felől jövő vonat megérkezte után (11 és egynegyed órakor) kezdetét veendi a leleplezési ünnepély a következő sorrendben: 1. Jancsó Ernő plébános, bizottsági elnök üdvözlete a közönséghez. 2. Ünnepi beszéd. Tartja gróf Kuun Géza. 3. Ének, a piskii férfikar által. 4. Alkalmi költemény. Irta és szavalja Jakab Ödön tanár. 5. Zene, a piskii zenekar által. 6. Ima az elhunyt hősökért· Mondja Juhász Isidor piskitelepi ref. pap. 7. Barcsay Kálmán Hunyadmegye alispánja átveszi a honvédemléket és átadja megőrzés végett Piskitelep községi elöljáróságának. Az ünnepélyt társasebéd követi.

— **Esküvő.** Onaciu Sándor itélő táblai biró esküdt örök hüséget Moga Irén kisasszonynak Marosvásárhelyt.

— **Szüret a Maros mentén.** Enyed környékén is már leszüreteltek az idei termést. A szüret jó minőségü bár aránylag kevés mustot ad, 15, 16, söt 17 fokot mutat a Wagner-féle mustmérő a közönséges hazai fajok mustjában, mi már évek óta nem volt. Kár, hogy a 10 heti esőzés rendkivül sok szőlőt rothasztott el.

— **Pálinka.** Mint rendesen minden vasárnap ugy a tegnapi napon is sokfelé csinált izgágaságot a pálinka. Pofozkodás taszigálodás, fetrengés stbiről ad hirt a rendőri naposkönyv hün irott krónikája a napoknak. A bepálinkázott népségből többen kerültek a pricsre, a kijózanodás legbiztosabb helyére.

— **A kolozsmonostori önk. tüzoltó egylet** f. hó 27-én tartotta alakuló közgyülését. Tisztekké a következőket választotta az egylet. Főparancsnok: Német András gazd. segéd. Alparancsnok: Szövérfy Lőrincz III. é. h. Segédtiszt: Bene József III. é. h. Szivattyus tiszt: Tokaji László II. é. h. Mászó szakasz vezető: Kiss Elemér III. é. h. Szertáros: Vertán Jenő. A tagok száma mintegy 45—50-et tesz ki. Az egylet működését a közelebbi napokban már megkezdi.

— **Hangverseny Déván.** A dévai megyeház alapkőletételi ünnepélye alkalmából csütörtökön nagysikerü hangverseny és tánczvigalom is rendeztetett, melyről a következő tudósitást kaptuk. A műsort a dévai dalárda nyitotta meg. Kun István grófné művészi hegedüjátéka következett reá, mely elragadó volt, sürü tetszést aratott Cseh Lászlóné zongorajátékával. Jakab Ödön felolvasását a zene és költészet világából a közönség feszült figyelemmel s kiváló érdeklődéssel hallgatta végig. A Fischer Elemér és Jakab Géza által Cseh Lászlóné zongorakiserete mellelőadott hegedü duo sziatén egyik kiváló pontja volt a műsornak. Dr. Lengyel Józsefné opera áriát adott elő, melyet egy népdallal kelle megtoldani. A hangversenyt a dalárda zárta be; végezetül következett a tánczmulatság, mely kezdetben lanyhán indult, de később elég élénken folyt a hajnali órákig.

— **Hunyadmegye virilistái.** Az állandó igazoló választmány által készitett és elfogadott összeállitás szerint Hunyadmegyének 258 virilise van. A névsort megkezdi br. Bornemissza Tivadar 3038 frt 47 kr és berekeszti Popovics Péter boldogfalvi birtokos 129 frt 14 kr adóval.

— **A székely-kereszturi** »Jótékonyczélu Nőegylet« f. évi rendes közgyülését f. év november hó 3-án d. u. 3 órakor tartja meg az állami tanitóképezde egyik tantermében. A gyülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnoki jelentés. 4. Bizottság kiküldése a pénztár megvizsgálására 5. Választmányi tagok választása. 6. A pénztárt megvizsgáló bizottság jelentése. 7. Inditványok tárgyalása.

— **Déván a szüret,** mint nekünk irják, e hó 21-én vette kezdetét, s annak a legjobb idő kedvezett. Habár nem is szokott élénkséggel, de elég kedélyesen folyt a dévai szőlőhegyekben a két első nap. A termés minősége jó; a mennyiség nagyon ingadozó; a hol a jégeső elverte a szőlőt az idén meg tavaly, ott nagyon gyengén ütött ki a szüret.

— **A mameluk táborban** Irányinak szombaton előterjesztett vádinditványa meglehetős zavarodást idézett elő. Kezdetben gunyosan mosolyogtak, Baross Gábor »nyugodt méltósággal«, mint egy győztes tót hadvezér, — kontrázott a császári és királyi generálisnak, a ki a honvédelmi miniszteri széken ül; a mikor azonban Szalay Imre odakiáltotta neki »Latour is nevetett, de csak kis ideig!« akkor Fejérvári idegesen kezdte igazgatni nyakravalóját, s Baross »komolyan s még méltóságteljesebben« morzsolgatta négy ujja között ironját. Csak Tisza őrizte meg borzasztó nyugalmát. Öt már földi hatalom és esemény nem képes kihozni a sodrából.

— **Trefort Ágost siremléke.** A néhai közoktatásügyi miniszter Trefort Ágost sirja eddig jeltelenül állott a kerepesi uti temetőben. A megboldogult családja most diszes siremléket készittetett, melyet a jövő héten állitanak fel.

— **A Rumy-billikum utójátéka.** A szombathelyi kir. törvényszék előtt szombaton ujabb esküdtszéki tárgyalás tartatott Bárdosi Istvánnak Takács Szilveszter elleni sajtóperében, mely a Rumy-billikumra vonatkozó czikk miatt indittatott. Az esküdtek a vádlottat rágalmazás vétségében mondották egyhangulag bünösnek s a törvényszék 4 havi fogházra itélte Takács Szilvesztert. A vádlott semmiséget jelentett; de kezeseket nem állithatván, azonnal letartóztatták.

— **A boldog osztrákok!** Egy bécsi félhivatalos esti lap irja, hogy az ez idei osztrák budget fölöslege 5½ millió forintra fog rugni. (Mit szól ehhez Weckerle?)

— **Kitüntetett festőművész.** Párisból jelenti egy távirat, hogy Meissonnier festőművész a becsületrend nagykeresztjét kapta. Bezzeg a francziák meg tudják becsülni a valódi érdemet! Nálunk ilyen kitüntetés csak a cs. és kir. generalisokat éri. A szellemi nagyságok érdemeit nincs ki észre vegye és megbecsülje.

— **Uj román főkonzul Budapesten.** A budapesti román konzulátusnál változás állott be. Az eddigi főkonzul Ghyka herczeg helyére kinevezték a román belügyminiszterium kabinetfőnökét Burghelea urat.

— **Grófffá lett hirlapiró.** Spanyolországban ritka kitüntetés érte egy madridi lap — a Correpodencia de Espagne — szerkesztőjét, kinek a hirlapirodalom terén szerzett érdemeiért az infans királynő a márki czimet adományozta. Nálunk — a mint a B. U. megjegyzi Futtaki ur van kiszemelve a nemesitésre. Valjon mikor gratulálhatunk?

— **A vén asszonyok bánata.** Wekerle Sándor pénzügyminiszter, — amint kiszivárgott hirekből tudni velik — törvényjavaslatot szándékozik benyujtani, mely szerint a kis lutri el fog töröltetni a föld szinéről. Mennyi numerusokkal bővelkedő szép álom semmisül meg, a miből a nénikék minden szundikálás után rózsás reményekkel szoktak felébredni.

— **A Móricz család** halálra itélt tagjának, Móricz Józsefnek, szomoru hirt vitt börtönébe a család ügyvéde dr. Kardos Samu. Tegnapelőtt tudatták ugyanis a börtönbe zárt ifjuval, hogy testvére meggyilkolta édes anyját és önmagát. »Most már jobb nekem is a halál« — mondá és sáppadt arczára csordultak könnyei.

— **Hétszázezer** forintig kárositották meg a temesvári lottó igazgatóságot. Ugyanis mint a Farkas Menyhért ügyében lejártatott vizsgálat kideritette a vezetése alatti bünbanda csalárd manipulácziójival épen 700 ezer frtot harácsolt el nyeremény fejében az államtól. Most ha ez összeg megvolna felhasználhatnák takarónak a — deficzitre.

— **Honvéd-siremlék.** Wierzbicki Longin 1848/49-ki honvéd huszárőrnagy siremlékét, a budai németvölgyi temetőben, e napokban állittatta fel, az elhunyt jó barátja és vagyonkezelője, s örökösseinek is megbizottja dr. Suhajda István ügyvéd. A majdnem 3 méter magas szürke márvány oszlopon a következő felirat van. »A mi szabadságunkért küzdött lengyel hősnek legyen könnyü a magyar föld.

— **Halálozás.** Alsócsernátoni Molnár Mihály alsófehérvármegyei bizottsági tag folyó hó 24-én d. e. 8 órakor életének 71 házassága 41-ik évében, sámsondi birtokán elhunyt. Özvegye gyermekei unokái és nagyszámu rokonság gyászolja.

— **Uti-podgyászok házhozszállitása Bpesten.** A fővárosba érkező közönség kényelmére intézkedett a m. kir. államvasutak igazgatósága, hogy az utasok podgyásza a pályaudvaron alkalmazott vasuti hordárok által kivánatra — mérsékelt dij mellett — házhoz szállittassék, és utalunk a közelebbi feltételekre nézve a lapunk hirdetései között e tekintetben közzétett közelebbi határozmányokra.

— **Ma reggel** 10—11 óra között egy selyem esernyőt valaki tévedésből a Medgyessy J. boltjából elvitt — kéretik az illető azt ugyanoda vissza vinni.

— **Szülők figyelmébe.** Egy jó családból származó, de ez utóbbi időben árván maradt, a női képezdét részben végzett, 19—20 éves nő, a ki a magyar és német nyelvet korrectül beszéli és a ki e mellett zongorát is tud tanitani, ajánlkozik gyerekek mellé. Feltételei a legszerényebbek Jó formán csak az első legfőbb szükségletek fedezésére irányul, Czélja inkább az hogy elvesztett családja helyett egy tisztességes családot nyerjen. Értekezhetni a kiadó hivatalban avagy Kolozsvármegye árvaszéki elnökénél.

IRODALOM.

* **Légrádi testvérek** — ez a derék könyvkiadó czég — kiadásában megjelentek a következő naptárak: Tanitók zsebnaptára (1 frt 40 kr.) Ügyvédek zsebnaptára (1 frt 40 kr.) Jegyzék napló mindenki számára. (1 frt 20 kr.) Kertészeti zsebnaptár (1 frt 40 kr. E naptárak mindenike nevének megfelelő zsebkiadásban és szerfelett csinosan van kiállitva. Emellett megfelelő tartalma nagyon ajánhatossá teszik ezok megvételét.

MÜVESZET.

* **A szinházban** szombaton este szokatlanul vig élet volt. Az igazgatóság régi, de zamatos csemegét tálalt fel. Offenbach mesternek »Párisi élet« czimü operetteje annak idején, tán tiz év előtt — gyakran fordult meg a kolozsvári szinpadon és a kik még emlékeznek arra az időre, azt mondják: izlett a közönségnek a párisi csemege és sok ideig sokan kostolgatták. — Az uj bemutatóra nagy ház jött össze. A még máskor néma és csöndes páholyokban is valóságos eleven emberek élvezték a maestro könnyed és fülbemászó dallamait és a párisi élet pikanteriáit. Apropos: ezekből a pikanteriákból jó lenne mennél kevesebbet tálalni fel, mert — Offenbach — ugyse: a kolozsvári szinház elsősorban magyar műintézet, a mely kulturalis érdekek szolgálatára van hivatva, de amely érdekek ily eszközökkel felettébb rosszul vannak szolgálva. Offenbach tagadhatlanul szép és dallamos zenéjét tudjuk mi élvezni olyan garnirung nélkül is a minő rel a librettó irók és a teins' művész urak és urnők felszólgálták. A kaszszára való tekintettel szerencsés ötlet volt ugyan feleleveniteni azt a régi párisi életet, de a szinház kulturalis feladatainak szempontjából illő dolog lett volna ki hagyni belőle azokat az izetlen pikántériákat, a melyek csiklandozhatják ugyan a Szajnamenti publikumot, de a Szamosmenti közönségnek nem nagyon nevelik az erkölcseit. Egyébként felelevenitett előadás nagyon mögö te maradt a hajdaniaknak. Minden szerepre volt akkor hivatott erő, mig most a legtöbb szerep nagyon is gazdátlanul maradt. Réthy Laura igen szépen elénekelte a kesztyüsné dalait, de abban az illuzióban nem tudott megtartani, hogy a ki ilyen szépen énekel az a sikkes kesztyüsné és nem Réthi Laura. Különben érdeme szerint sokan és lelkesen tapsolták. Kitünő alakot mutatott be Megyeri a svéd báró szerepében. Olyan helyes értékre valló discrétióval játszott, hogy példát vehet róla valamennyi kollegája — mindkét nemben. Arányi Bella, Veresné, Láng Etel, Pusztai Váradi M. Fenyvesi, Gergely (kinek egy csinos dalát megismételtették) Füredi, Kulinyiné töltötték be a többi szerepeket váltakozó szerencsével. A közönség jól fogadta a felelevenitett régiséget, mely még néhány estén bizonnyára jó házat csinál.

* **»Kondorosi szép csaplárosné«** czimmel uj népszinművet mutattak be Deréki Antaltól a kolozsvári nemzeti szinházban. Megszoktuk immár, hogy az uj népszinművektől borzadjunk. Megborzadtunk ettől is olyan alantos szinvonalon vergődik. Pedig Deréki urnak van ötlete is, van vénája is, hanem a »Kondorosi szép csaplárné« mégis beleesett az uj népszinművek régi bünébe: mesterségesen összetákolt élvezhetetlen valami. A szereplők minden tőlük telhetőt elkövettek, de a darabot a bukástól megmenteni nem lehetett.

Váradi Miklós a Kopasz Marczi mókás szerepét jóizü humorral és sok elevenséggel exequalta. Dalait és játékát a közönség eggyaránt zajosan megtapsolta.

Réthy Laura is csinos jelenség volt és nagy hatással énekelt.

Ezenkivül Szakács és Szentgyörgyi vivták ki a közönség tetszését.

* **Szinházi hirek** Ma lép fel Gerő Lina hosszas betegsége után először, mely alkalommal a legnépszerübb franczia drámák egyike a „Vasgyáros" adatik elő. Holnap kedden megismétlik a „Párisi életet," mely a szombati első előadásakor sikert aratott. Szerdán a régi jó „Pajkos diákok" operette kerül szinre, egy vigjáték: a „Barátságból" társaságában, csütörtökön pedig Dumas hatásos drámájának „Clemenceau"-nak lesz a bemutatója, pénteken, mindenszentek ünnepén a „Molnár és gyermeke" mutattatik be, szombaton pedig az évad első opera előadása fog megtartartatni a „Zsidónő" szinrehozatalával.

* **»Éva.«** Kabos Ede, egy különben tehetséges fiatal iró drámája bukott el tegnapelőtt a budapesti nemzeti szinházban. A bpesti lapok egyhangu véleménye szerint, mulatságosabb bukás még nem esett meg a nemzeti szinházban. A közönség, a máskülönben szomorunak irt történeten, végig nevetett. Oka pedig a nevetésnek az volt, hogy az egész darab képtelen alapon van felépitve, mely nem annyira az iró tehetségének, mint élet tapasztalatának hiányát bizonyitja. De tetézte a bajt a kidolgozás, a dialógok gyermekes hangja, a szertelen érzelgés, egyes mondások kihivó és hamis páthosza. A közönség eleinte jóakarattal fogadta az ujdonságot s az első felvonás végén látható rokonszenvvel tapsolta meg az ifju szerzőt, ki kétszer meg is jelent. De azután állandó lett a nyugtalanság a nézőtéren, az illuzió oszlott, a közönség nem vehette többé a drámát komolyan. Különben a nemzeti szinház igazgatóságát éri minden vád, a mely nem átalotta, amint mondják a szinészek fölületes birálatára, ilyen bukásnak tenni ki a fiatal irót.

* **E. Kovács Gyula,** a napokban Belényesben, Nagy Paula szintársulatánál vendégszerepelni fog. Fellép »Jakab urfi«-ban, »Othelló«-ban és »A párisi«-ban. A jeles művész vendégszereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek a belényesiek.

* **Vidéki szinészet.** A Bácskay Julcsa szintársulata általános tetszés mellett működik M.-Vásárhelyen. A társulat, a mely a vidék jobb erőiből van szerezve, sikerült előadásokat produkál. A deési liliputi szinházban a Miklósy Gyula szintársulata működik jelenleg. A társulatnak sok gyöngéje van, s épen ezért nem nagy pártolásnak örvend.

Nemzeti szinház.

Bérlet 29-ik szám.

Kolozsvár, 1889. október 29-én.

PÁRISI ÉLET.

(Operette 5 fölvonásban.)

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Hirdetések.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszszük, hogy Budapest-személypályaudvarunkon alkalmazott hordáink, az ezen pályaudvarra érkező podgyászdarabokat, kívánatra házhoz szállítják.

Az ez iránti kívánság a nevezett pályaudvar érkezési oldalán levő „Util podgyász házhoz szállítása“ felirattal ellátott helyiségben jelentendő be és pedig oly módon, hogy az utas podgyász-vevényének hátlapjára a czimet, hol a podgyászt átvenni akarja, feleggyi és az ily jegyzettel ellátott podgyász-vevényt, az említett helyiségben, elismervénymellett átadja.

Ezen elismervény a podgyász kézbesitésénél elvétetik.

Elismervény hiányában a podgyász ki nem szolgáltatik.

A főváros I—III. (budai oldal) és X. kerületeibe a podgyász nem szállittatik házhoz, — vámköteles podgyász darabok pedig csak a vámilleték kiegyenlitése, illetve a vámsár feloldása után.

A reggeli 6 órától esti 7 óráig megérkezett podgyász különös kivánság nélkül is még az nap, — az esti 7 óra után megérkező podgyász azonban az nap csak akkor szállittatik házhoz, ha az utas ez iránti kivánságát a podgyász-vevény hátlapjára feljegyezte.

Az esetleg megujtendő pénzügyőri vizsgálatra nézve, minden egyes esetben a podgyászvevény átszolgáltatása alkalmával fog megfelelő utbaigazitás nyujtatni.

A podgyász-darabok szállitásáért következő illetékek fizetendők:

1—50 kilogrammig 20 kr.
50—100 „ 40 kr.

100 kilogrammon felül minden megkezdett 100 kilogrammért 20 krral több.

Ha az esti 7 óra után megérkezett podgyász házhoz szállitása még az nap követeltetik, a fenti illeték 50 százalékkal felemelve számittatik.

Ha a podgyász kézbesithető nem lenne és azt ez okból a pályaudvarra visszafuvarozni kellene, a fenti illeték kétszer fog számittatni.

A podgyász-darabok — minden különös dijazás nélkül — a lakás vagy üzlet azon részébe szállittandók, melyet a fél e czélra kijelöl.

Panaszok és felszólalások a m. k. államvasutak budapesti üzletvezetőségénél nyujtandók be.

Budapesten, 1889. évi október hóban.

Az igazgatóság.

Egy 6 gymn. osztályt végzett
jó magaviseletü
fiatal ember
azonnal felvétetik mint **gyógyszerészgyakornok**
WÉBER ANDRÁS
tárába PARAJDON, Udvarhely-megye.

Tüzifa eladás.

Legjobb minőségü
hántott fát
vagon számra (10,000 kilogramm), 45 frton a kolozsvári vasuti állomásra az ár utánvétele ellenében szállit rendelésre
GEMEINER és ZUKMANN
deési kezelősége.
788. (3—8)

Eladó!
Kitünő forgalmu helyen levő
bormérési üzlet
teljes berendezéssel, tekepályával.
Élelmi szer vagy vegyesáru-üzlettel egybekötve igen czélarányos.
Külön telek, sarokház. — Azonnal átvehető.
Hol? megmondja a **kiadó-hivatal.**
803. (1—3)

Van szerencsém a n. é közönség becses figyelmét a „Lorenz“-féle kávéház-helyiségében (**Belszén-utcza 2. szám alatt**) levő üzletemre felhivni, hol olcsó konyha mellett **kitünő** és **izletes ételek** kaphatók.

Egy ebéd ára kenyérrel együtt, 3 tál ételből 30 kr.

Havi előfizetéseket ugy egyesek, mint családok részéről elfogadok, s minden tekintetben oda törekszem, hogy a nagy közönség igényének megfelelhessek.

A tisztaságért — a mi fő — kezességet vállalok!

Tisztelettel
782. (3—3) **LORENZ FERENCZ**

Munkát a hazai iparosnak!

Czipőt venni czipésztől kell!

FERENCZI IGNÁCZ
CZIPÉSZ,
KOLOZSVÁRTT, A FŐTÉREN.

503. (68—x)

Elismert első és legnagyobb raktára.
Saját készitményei.
Kézi munka, nem gépi!
Nem uj, nem külföldi, nem bécsi, de nem is módlingi, hanem elismert kolozsvári készitmény!

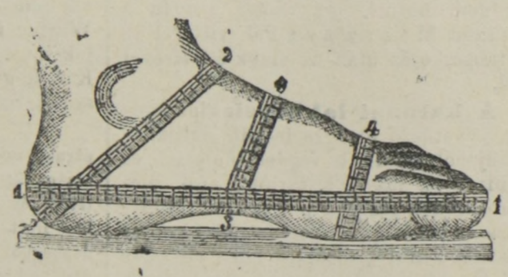

Megrendelések **minta-czipő**, vagy mérték után **pontosan és jutányosan** felvállaltatnak.
Pontos rendelések azonnal teljesittetnek.

Így nem kell senkinek czipőt venni!

Mert csak ugy halad iparunk!

Világhirü belga lámpa.

Lempereur és Bernárd szabadalma.

Egyedüli raktár Kolozsvártt

REMÉNYIK L. ÉS FIAI
vaskereskedésében.

Ezen lámpák világitó ereje **felülmulhatatlan**, sokkal olcsóbb a gázvilágitásnál, kezelése a legegyszerübb, nagy előnye még a többi lámpák felett, hogy bármely petroleum használható, kigyulás vagy szétrobbanás lehetetlen. — Egyetlen lámpája a világnak, mely

tiz órán át teljes világitó erejét megtartja,

a függő lámpák alólról meggyujthatók és kiolthatók, a petroleum az oldalán lesz betöltve és egy biztonsági szeleppel ellátva.

765.

Asztali lámpák nagy választékban . . . . 7 frttól 35 frtig.
Függő lámpák műhelyek és raktárak részére 7 frttól 25 frtig.
Finom kivitelü függő (huzó) lámpák . . . 12 frttól 50 frtig. (5—12)

Vidéki megrendelések gyorsan és a legpontosabban eszközöltetnek. — Árjegyzékek és használati utasitások kivánatra bérmentve a legszivesebben küldetnek.

MENET REND
a kolozsvári vasuti állomás részére.

Kolozsvárról indul Budapest felé:

A **309.** számu gyorsvonat: **10 óra 41 perczkor** (estve), érkezik **Budapestre 7 óra 15 perczkor** (reggel.)
A **303.** „ személyvonat: **6 „ 45** „ „ „ „ **6 „ 30** „ „
A **301.** „ gyorsvonat: **5 „ 32** „ „ „ „ **1 „ 55** „ (délután.)
A **343.** „ vegyesvonat: **8 órakor** (reggel), érkezik **Nagy-Váradra 4 óra 3 perczkor** (délután.)

Ezen számu vonat csak Nagy-Várad és Kolozsvártt közlekedik.

Budapestről indul Kolozsvárra:

310. számu gyorsvonat: **9 óra 20 perczkor** (éjjel), érkezik **Kolozsvárra 6 óra 2 perczkor** (reggel.)
304. „ személyvonat: **6 „ 10** „ (estve), „ „ **6 „ 56** „ „
302. „ gyorsvonat: **2 órakor** (délután), „ „ **10 „ 35** „ „
314. „ vegyesvonat: indul **Nagy-Váradra 9 óra 18 perczkor** (délelőtt), érekezik **Kolozsvárra 5 óra 26 perczkor** (délután.)

Kolozsvárról indul Brassóba:

A **310.** számu gyorsvonat: **6 óra 14 perczkor** (reggel), érkezik **Brassóba 2 óra 14 perczkor** (délután.)
A **308.** „ személyvonat: **11 „ 2** „ (éjjel), „ „ **9 „ 45** „ (délelőtt.)
A **316.** „ vegyesvonat: **7 „ 25** „ (reggel), „ „ **8 „ 32** „ (éjjel.)

Brassóból indul Kolozsvárra:

A **309.** számu gyorsvonat: **2 óra 15 perczkor** (délután), érkezik **Kolozsvárra 10 óra 21 perczkor** (éjjel.)
A **315.** „ vegyesvonat: **4 „ 54** „ (reggel), „ „ **5 „ 56** „ (délután.)
A **307.** „ személyvonat: **7 „ 7** „ (estve), „ „ **5 „ 8** „ (reggel.)

Kolozsvárról indul Deés—Beszterczére:

A **2.** számu szamosvölgyi személyvonat: **7 óra 10 perczkor** (reggel), érkezik **Deésre 9 óra 33 perczkor** (délelőtt), **Beszterczére 1 óra 52 perczkor** (délután.)
A **14.** számu szamosvölgyi vegyesvonat (csak minden hétfőn és csütörtökön): **6 óra 7 perczkor** (estve), érkezik **Deésre 9 óra 2 perczkor** (estve), **Beszterczére 12 óra 40 perczkor** (éjjel.)

Besztercze—Deésről indul Kolozsvárra:

A **11.** számu szamosvölgyi vegyesvonat: **11 óra 48 perczkor** (délelőtt], érkezik **Deésre 2 óra 54 perczkor** (délután), **Kolozsvárra 6 óra 6 perczkor** (estve.)
A **13.** számu szamosvölgyi vegyesvonat (csak hétfő és csütörtök napokon közlekedik): **1 óra 20 perczkor** (éjjel), érkezik **Deésre 4 óra 22 perczkor** (éjjel), **Kolozsvárra 8 óra 21 perczkor** (reggel.)

786. (6—x)

Nyomatott MAGYARY MIHÁLY könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 33. szám.